

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a
tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmů žáků o
studijní obor**

Bakalářská práce

Autor: Jiřina Strašáková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.

2024

Zadávací list

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmů žáků o studijní obor

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Markétě dne 15.3.2024

.....
(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Zde bych ráda poděkovala paní doc. PhDr. Radmile Dytrtové, CSc. za pomoc, laskavý přístup, cenné rady a čas věnovaný vedení této bakalářské práce. Dále děkuji všem pedagogům a žákům SOUZaS Dačice, kteří mi pomohli při sběru informací. Poděkování patří i mé kolegyni a rodině, která mě ve studiu podporuje.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na zkoumání historického významu vzdělávání a tradic Středního odborného učiliště zemědělské a služeb Dačice (SOUZaS Dačice), a to s cílem podpořit popularitu a zájem o nabízené studijní obory. Primárním cílem práce bylo zjistit, jak historický kontext a tradice školy ovlivňují rozhodování studentů o volbě jejich budoucího povolání. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí: teoretické a praktické.

V teoretické části je poskytnut přehled o vývoji profesní přípravy před oficiálním zavedením odborného školství, s důrazem na nejstarší odborné školy v českých zemích. Dále obsahuje stručnou historii SOUZaS Dačice. Též jsem řešila období adolescence a motivace žáků pro výběr školy. Pro tuto část byly využity informace z odborné literatury, elektronických zdrojů a relevantních právních předpisů.

Praktická část vychází z analýzy dat získaných dotazníkovým šetřením a rozhovoru s žáky SOUZaS Dačice. Získané informace byly statisticky zpracovány, vyhodnoceny a výsledky jsou prezentovány pomocí tabulek a grafů. Rozhovor byl podrobně analyzován a jeho doslovný přepis je přiložen v příloze.

Na základě analýzy dat byla navržena konkrétní opatření pro zlepšení popularizace studijních oborů nabízených na SOUZaS Dačice, aby se zvýšil počet zájemců o studium.

Klíčová slova

Historický kontext, tradice oboru, odborná škola, odborné vzdělávání, motivace žáků

Abstract

This bachelor's thesis focuses on exploring the historical significance of education and traditions at the Secondary Vocational School of Agriculture and Services Dačice (SOUZaS Dačice), aiming to enhance the popularity and interest in the offered fields of study. The primary objective was to determine how the historical context and traditions of the school influence students' decision-making regarding their future profession. The work is divided into two main parts: theoretical and practical.

The theoretical part provides an overview of the development of professional training before the official introduction of vocational education, with an emphasis on the oldest vocational schools in the Czech lands. It also contains a brief history of SOUZaS Dačice. I also addressed the period of adolescence and students' motivations for choosing a school.

This section utilizes information from specialized literature, electronic sources, and relevant legal regulations.

The practical part is based on the analysis of data obtained from a questionnaire survey and interviews with students of SOUZaS Dačice. The information was statistically processed and evaluated, with the results presented in tables and graphs. The interview was thoroughly analyzed, and its verbatim transcript is attached in the appendix.

Based on the data analysis, specific measures were proposed to improve the popularization of study fields offered at SOUZaS Dačice, aiming to increase the number of applicants.

Keywords

Historical context, traditions of the field, vocational school, vocational education, motivation of pupils

Obsah

1 ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
2 CÍL A METODIKA.....	10
3 HISTORICKÝ KONTEXT VZDĚLÁVÁNÍ NA VYBRANÉ ODBORNÉ ŠKOLE A TRADICE OBORU PRO POPULARIZACI A POSÍLENÍ ZÁJMU ŽÁKŮ O STUDIJNÍ OBOR.....	11
3.1 Odborná profesní příprava před vznikem odborného školství.....	11
3.1.2 Historie vzniku nejstarších odborných škol v českých zemích	12
3.1.3 19.stol.rozmach zemědělského odborného školství v českých zemích	13
4 HISTORIE MĚSTA DAČICE A DAČICKÉHO ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ	15
4.1 Historie města Dačice	15
4.1.2 Založení Hospodářské školy v Dačicích.....	16
4.1.3 První školní rok Hospodářské školy Císaře Františka Josefa I.....	16
4.1.4 Stručná historie zemědělského učiliště od roku 1896 do roku 1996 ...	19
4.1.5 Současnost SOUaZ Dačice	22
5 ČESKÝ SYSTÉM ODBORNÉHO ŠKOLSTVÍ, STŘEDNÍ ODBORNÁ UČILIŠTĚ, ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ, MOTIVACE A VÝBĚR ODBORNÉHO UČILIŠTĚ.....	25
5.1 Typy středního odborného vzdělávání	25
5.1.2 Střední odborná učiliště a odborné vzdělávání	25
5.1.3 Adolescence a volba povolání	26
5.1.4 Motivace	27
5.1.5 Vliv rodiny na volbu povolání	31
5.1.6 Výchovný – kariérový poradce.....	31

PRAKTICKÁ ČÁST	34
6 VLASTNÍ ŠETŘENÍ.....	34
6.1 Charakteristika místa šetření	34
6.2 Návštěva školy	35
6.3 Realizace dotazníkového šetření	35
6.3.1 Metoda sběru dat.....	35
6.3.2 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření-Tabulka	42
6.3.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření.....	44
6.3.4 Rozhovor.....	44
6.3.5 Realizace další metody – rozhovor	44
6.3.6 Realizace sběru dat	45
6.4 Komparace výsledků (celkové zhodnocení)	46
7 VLASTNÍ DOPORUČENÍ.....	48
8 ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	52
SEZNAM PŘÍLOH.....	53

1 ÚVOD

Rozšíření zemědělství je jedna z nejdůležitějších událostí v dějinách lidstva. Díky zemědělství se rozvinula města i obchodní vztahy mezi různými skupinami lidí a následně regiony. Zemědělství jde ruku v ruce s počátky písma, vznikem kalendáře, matematikou a rozvojem moderní vědy. Zemědělství je důležitým aspektem ekonomiky. Jedná se o podstatnou složku národního hospodářství, proto si kulturní národ váží práce zemědělců. Ti mnohdy musí vynaložit nadlidské úsilí, aby splnily očekávaný zisk v podobě úrody.

Narodila jsem se roku 1973 na jihu Čech v zemědělské oblasti. Moji předci v zemědělství pracovali celý život. Byla to práce fyzicky velmi náročná, jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě. Během mého života vidím technologický vývoj v oblasti zemědělství, od koňských potahů k samoříditelnému traktoru. Samostatnou kapitolou je welfare v chovu zvířat.

Téma „Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor“, byla jasnou volbou, neboť v nedalekých Dačicích je Střední odborné učiliště zemědělství a služeb. Toto učiliště má více jak stoletou tradici, za dobu jeho existence opustily jeho brány tisíce absolventů. Ve své práci se zabývám problematikou odborného školství, přesněji řečeno situací ve středním odborném učilišti. V teoretické části mé bakalářské práce zmapuji historický vývoj odborného vzdělávání v oblasti zemědělství. Podrobněji se zaměřím na výše zmíněné učiliště. Praktická část se bude týkat dotazníkového šetření a rozhovorů s žáky učiliště. Závěrečným výstupem je vlastní doporučení zaměřené na zvýšení zájmu o toto odborné učiliště.

TEORETICKÁ ČÁST

2 Cíl a metodika

Cílem práce je prostudování historie odborného zemědělského školství v České republice a vybrané školy. Konkrétně se zaměřím na Střední odborné učiliště v Dačicích. Zhodnotím zájem o studium na vybrané škole a vnitřní stimuly žáků při výběru oboru vzdělávání. Provedu analýzu historických, demografických, kulturních a sociálních faktorů.

Vhodně zvoleným metodickým přístupem ke zpracování práce je shromáždit, analyzovat a vyhodnotit dostupné informace. Po vyhodnocení získaných informací bude vypracován individuální posudek pro popularizaci odborné školy.

3 Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor

3.1 Odborná profesní příprava před vznikem odborného školství

Výchova, vedoucí k ovládnutí řemesla, nejprve probíhala neorganizovaně a zpravidla v rodině. Postupně s rozvojem řemeslné výroby a s nárůstem poptávky po výrobcích řemeslníků dostává tato výroba svá pravidla a formu. Ve čtrnáctém století je v cechovních statutech zakotven požadavek povinné učební doby pro učeďníka, který se měl později stát mistrem. Mistrem, to je samostatným řemeslníkem, pracujícím ve vlastní dílně, se mohl stát jen ten řemeslník, který se řádně řemeslu vyučil a který dále získal určitou časově vymezenou praxi jako tovaryš. Mistrem se nikdo nestal automaticky po určené době, ale po prokázání mistrovského ovládnutí řemesla složením předepsané mistrovské zkoušky. Ta spočívala obvykle ve zhotovení určitého výrobku, někdy i z ověření teoretických znalostí. (Průcha, J., 2019 str. 30)

Učeďník

Na začátku profesní dráhy se každý budoucí řemeslník musel stát nejdříve učeďníkem, učněm. Jako učeďníci se přijímali pouze chlapci ve věku kolem pěti let. Doba učení však nebyla jednotná ani u chlapců stejného věku. Lišila se také řemeslo od řemesla a město od města. Obecně lze říci, že nejčastěji byla od dvou až šesti let. (Winter, Z., 1913 str. 339–440). Dnes bychom tuto výuku kvalifikovali jako individuální formu výuky řemeslným dovednostem, což je v mnoha ohledech výhodné. Zpočátku se učeďník věnoval nejen určenému řemeslu, ale také různým pomocným pracím spojených s domácím hospodářstvím a pracím v domácnosti. Doba učení přinášela mnoho zkušeností, které byly uplatnitelné v různých oblastech života. Zájem učeďníka o řemeslo a kvality mistra byly klíčové pro úspěšné zvládnutí učení. Dnešní pojetí vzdělávání se zaměřuje na přípravu na kvalitní prožívání života jako celku, nikoliv pouze na úzkou profesní přípravu.

Tovaryš

Tovaryšem se stal učedník po úspěšném zvládnutí učednických let a vydání výučního listu. Následně musel tovaryš dva až tři roky povinně vandrovat. Během vandrování získával tovaryš nové zkušenosti a dovednosti u několika dalších mistrů svého oboru. Ti mu po absolvování vandru v jejich dílně vydali stručné hodnocení. Práce i odpočinek tovaryše podléhal přísným pravidlům. Například pracovní doba se pohybovala v rozmezí 14 až 17 hodin denně. Mistrem se stal tovaryš po úspěšném vykonání mistrovské zkoušky. (Winter, 1913 s. 339–440)

3.1.2 Historie vzniku nejstarších odborných škol v českých zemích

Podle Průchy (2019, str. 30-31) během 18. století úřady počaly omezovat pravomoci cechů, to přineslo nedostatečnou přípravu kvalifikovaných řemeslníků. Rozmáhající se průmyslová výroba a vznikající manufaktury zvyšují poptávku po kvalifikované pracovní síle. Této narůstající poptávce již cechy řemeslníků, se zaškolováním jednotlivých učedníků a následně tovaryšů, nemohly stačit. I z tohoto důvodu se zakládají v polovině 18. století první odborné školy. Jsou to formální vzdělávací zařízení, kde se prosazují nové složky v přípravě učňů k výkonu povolání. Jedná se především o školy přádelnické a tkalcovské. První přádelnická škola byla založena roku 1755 v Potštejně. V roce 1770 český pedagog a kněz Ferdinand Kindermann zakládá takzvanou industriální školu. Zde se vyučovalo i základům zemědělství. Tyto školy položily základ budoucímu odbornému školství. Marie Terezie v polovině 18. století zavádí nové reformy a tím se začíná měnit i přístup k zemědělství. V nemalé míře se začínají pěstovat okopaniny a pícniny. Proto bylo nutné změnit způsob práce (Černohorský, 1980, str. 17–20). Na panství Břevnovského kláštera je roku 1728 otevřená první zemědělská škola, vyučovala se zde teoretická i praktická výuka, a to především v oborech jako bylo lesnictví, ovocnictví, zelinářství, rybářství a dobytkařství (Černohorský, 1980 str. 18–20). Venkovské zemědělce, především rolníky, ovlivňovali místní kněží. Nově se začínají pěstovat brambory, jetel, ovocné stromy. Jinak se začíná pohlížet na chov hospodářských zvířat. Velký důraz je kladen především na chov včelstva, které produkovalo v té době jediné sladidlo - med. Organizují se první zemědělské výstavy. První zemědělská a hospodářská výstava proběhla v roce 1808 v Kanálské zahradě za Koňskou bránou v Praze.

Předváděly se zde nové mechanizace, stroje a další novinky v zemědělství. To vše přispívá k rozmachu v zemědělské výrobě. V Kuníně je roku 1777 založena první včelařská škola. O několik let později je v Trnové Zbraslavi otevřena soukromá Selská škola, vyučují se zde pouze chlapci. Rytíř Jan ze Schönfeldu zde sepsal první českou zemědělskou učebnici (Černohorský, 1980 str. 13). Velkým mezníkem v dějinách odborného školství se stal revoluční rok 1848, kdy došlo ke zrušení roboty. V Rakousku – Uhersku bylo založeno ministerstvo zemědělství a hornictví. To začalo řešit potřeby hospodářství ve vztahu k zemědělské výrobě, dobře využívat půdní fond. Zemědělství se stalo jednou ze strategických oblastí výroby státu. Je nezbytně nutné vzdělávat kvalifikované odborníky. Toto je důležitý moment v pohledu na vzdělávání žáků v oblasti zemědělství. Žáci obecních škol jsou podněcováni, podporuje se v nich zájem o tuto oblast. Se zemědělskou prací se seznamují na zahrádkách obecních škol. V roce 1850 se otevírají dvě rolnické školy. Na Vodňansku v Rabině to byla tříletá škola, zde se vyučovalo v českém jazyce. V německém jazyce se vyučovalo v Děčíně.

3.1.3 19.století rozmach zemědělského odborného školství v českých zemích

Roku 1864 se zemský Sněm Království českého usnesl a vydal Základní pravidla ku zřízení hospodářských škol v Čechách. Jednalo se o pravidla, která určovala nejen způsob a obsah vyučování na zemědělských školách, ale především organizaci vzniku. Na Moravě se podobně dle zákonných ustanovení zřizovaly zemědělské školy až od roku 1883. Soustava nižšího zemědělského školství byla roku 1885 doplněna o zimní hospodářské školy. Zimní hospodářské školy bývaly přiřazeny ke školám rolnickým a sloužily jak nejširším, tak i nejnižším vrstvám venkovského lidu. Cíl rolnické školy byl v zákonu vyjádřen takto: „Školy rolnické, stojící vedle škol hospodářských mají za účel, aby mladíkům, kteří odbyli pouze školu obecnou, poskytl teoretické a spolu i praktické vzdělání, jaké umožňuje správu malých živností rolnických. Mimo to může rolnická škola vychovávat nižší úředníky pro službu na velkostatech“. Na rolnických školách se vyučovala nejen teorie, ale také praxe ve vlastním nebo pronajatém hospodářství, žáci chodili na exkurze do průmyslových závodů vyrábějící zemědělskou techniku, ale i do závodů zpracovávajících zemědělské produkty.

Ke specializaci jednotlivých škol vedly i charakteristické prvky krajiny. Například ve Znojmě byla roku 1874 otevřena škola vinařství, ve Vizovicích se soustředili na

ovocnářství, v Olomouci na pěstování chmele. Během druhé poloviny devatenáctého století došlo k obrovskému rozmach zemědělského školství. Mnohé školy založené v tomto období existují a vyučují své žáky dodnes. (Černohorský, 1980, str.13-27)

Příklady některých nejstarších zemědělských odborných škol v českých zemích, které od doby svého založení působí ve svém oboru až po současnost:

Rolnická škola A. E. Komerse Děčín-Libverda, založena v roce 1850

Rolnicko-chmelařská škola v Rakovníce založena, v roce 1864

Střední hospodářská škola v Roudnici nad Labem, založena v roce 1864

Zemědělská škola v Přerově, založena v roce 1865

Zimní hospodářská škola v Opavě založena v roce 1890, v roce 1909 uzavřena, roku 1920 znovuotevřena

Zimní hospodářská škola v Benešově, založena roku 1895

Dvouletá hospodářská škola v Březnici založena roku 1897

Zimní hospodářská škola Humpolec, založena roku 1897

Zimní hospodářská škola Dačice, 1896 - konkrétně této školy se týká tato bakalářská práce (www.zemedelskaskola.cz)

V sousedním Rakousku byla první zemědělská škola otevřena roku 1873 ve městě Edelfhof. (www.austria.org)

4 Historie města Dačice a dačického odborného školství

4.1 Historie města Dačice

Město Dačice se nachází na historickém území Moravy, v těsné blízkosti hranic s Rakouskem. Od roku 1960 město patří do Jihočeského kraje. Žije zde přibližně 7 200 obyvatel. První písemná zmínka o Dačicích pochází z roku 1183. O necelých 200 let později, v roce 1377, obdržely Dačice městská privilegia, ale nejvýznamnějšího rozmachu dosáhlo město v době, kdy se jeho majiteli stali Krajířové z Krajku. Z Dačic udělali své sídelní město, a to přineslo prudký rozkvět nejen řemesel, ale vzkvétaly i další oblasti. Vznikaly nejrůznější cechy, Dačice byly obdařeny právem konat trhy, mílovým právem, právem vařit pivo i právem soudním.

Rok 1843 přinesl městu světové prvenství. Ne každý ví, že dnes tak běžná věc, jakou je kostkový cukr, se zrodila v jednom z domů na Palackého náměstí v Dačicích. O tom, jak první kostka cukru spatřila světlo světa vypovídá stálá expozice v Městském muzeu a galerii. (www.dacice.cz,2021)

Průkopníkem byly Dačice i na poli vzdělanosti a spolkového života. V 19. století došlo k velkým změnám ve státní správě tehdejšího Rakousko-Uherska. Dačice se staly sídlem okresních úřadů a okresním městem zůstaly s přestávkou v období druhé světové války až do roku 1960.

Dačice se nachází v zemědělském kraji, kde v 19. století v této oblasti došlo k obrovskému rozvoji. Díky příznivým podmínkám se daří i živočišné výrobě. V nedaleké Studené se roku 1875 otevírají jatka. Masnému a uzenářskému průmyslu svítí zelená. Ve druhé polovině 19.století je hlavní obživou obyvatelstva na Dačicku především zemědělství. Ve velkém se pěstoval oves, žito a brambory. V dačickém okrese bylo v roce 1882 čtrnáct pivovarů. S nutností potřeby zemědělských strojů a nářadí je roku 1878 v Dačicích založena dílna na jejich výrobu. V letech 1820 až 1830 byla v Dačicích otevřená Lesnická škola. (Pamětní tisk k 100. výročí založení Zemědělské školy v Dačicích)

Rozvíjející se zemědělství potřebuje vzdělané odborníky, proto je to tedy základní důvod k otevření Hospodářské školy v Dačicích.

4.1.2 Založení Hospodářské školy v Dačicích

„Hospodářsko-lesnický spolek dačický se usnesl k návrhu člena c. k. okresního soudce Bedřicha Kancnýře z Dačic ve valných hromadách dne 10.listopadu 1893 a dne 8. března 1896, že zřídí Zimní hospodářskou školu v Dačicích s vyučovacím jazykem českým a že vyučování na škole té se 1. října 1896 zahájí.“ (Pamětní tisk k 100. výročí založení Zemědělské školy v Dačicích,1996)

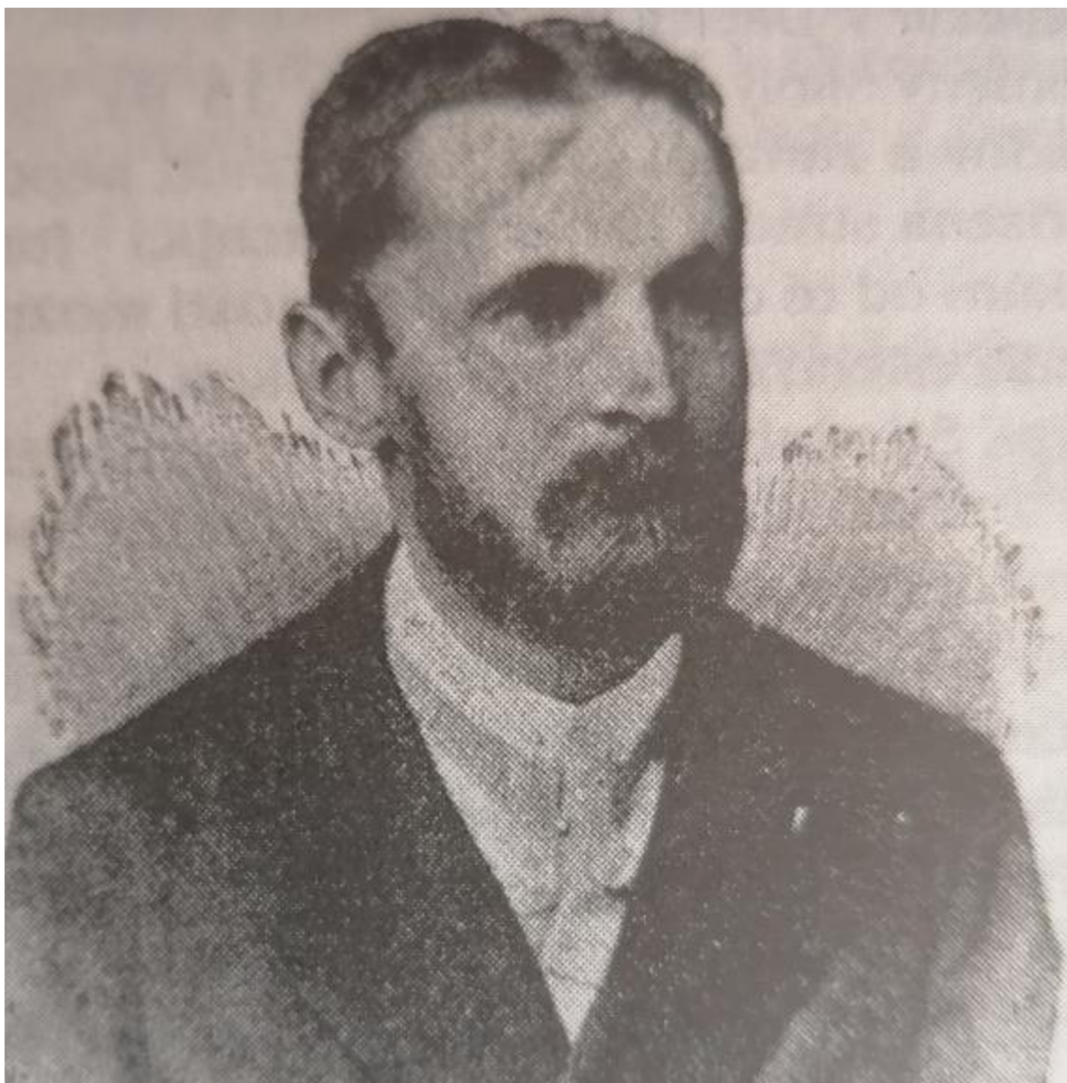
4.1.3 První školní rok Hospodářské školy Císaře Františka Josefa I.

První školní rok byl slavnostně zahájen 1. října 1896, starosta města přivítal osmnáct prvních frekventantů, a osm vyučujících profesorů. Prozatímně se vyučovalo ve dvou pronajatých místnostech městského pivovaru. Koncem června roku 1897 se přikročilo ke stavbě školní budovy. 11. září 1898 byla nová budova slavnostně otevřena a předána prvnímu řediteli školy Josefu Plockovi.

Profesor školy Bohdan Voleník formuloval vzdělávací cíle „Odborná hospodářská škola má vzdělávati žactvo na rozumné a samostatné zemědělce s mravně společenským vystupováním a uplatňováním se ve veřejném životě. Vytknuté cíle snaží se učitelé dosáhnout vyučováním teoretickým, praktickým, rozpravami a vycházkami.“

Teoretické vyučování bylo doplňováno poučnými vycházkami a exkurzemi.

Teorie, například ovocnictví a zelinářství, chov hospodářských zvířat, zvěrolékařství, správověda a účetnictví, se prolínala s praktickým výcvikem ručními pracemi v mechanické dílně, praktickým zaměstnáním ve školní zahradě a na pokusném poli. Na zahradě o výměře 36 arů se dělaly pokusy s pěstováním bylin. Zkoušely se účinky bakteriálního hnojiva přidávaného k bramborám. Působení oxidu vápenatého a oxidu hořečnatého na růst řepy cukrovky. To vše s ohledem k půdním a klimatickým podmínkám západní Moravy.

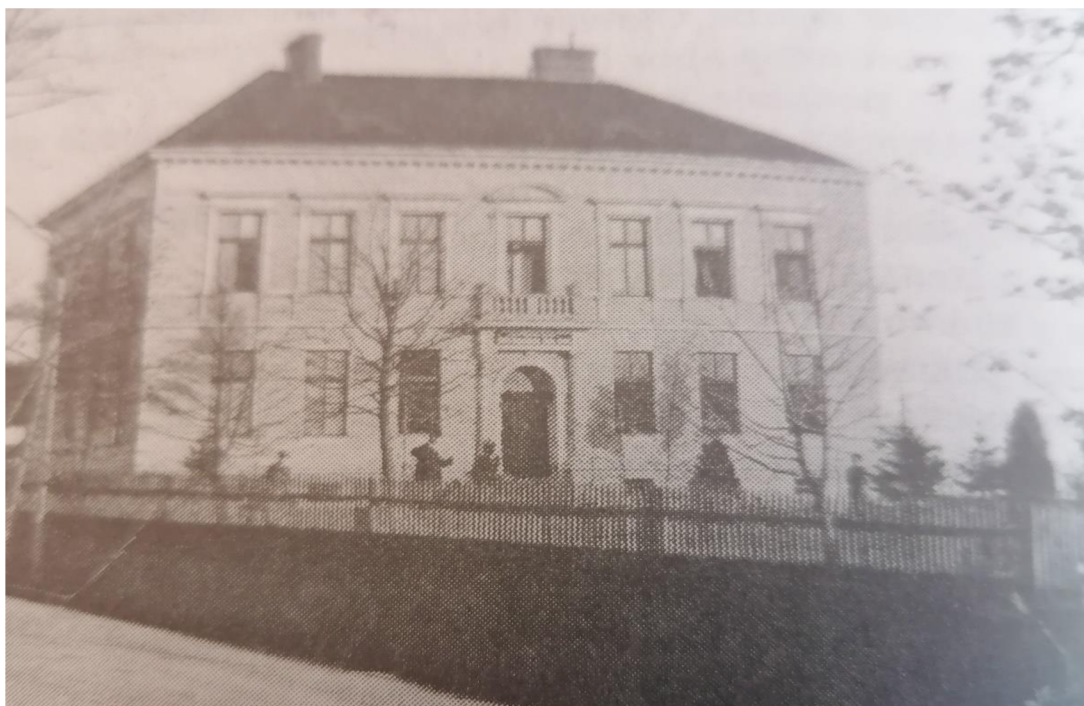
Dr. Bedřich Kancnýř 1851-1940

Iniciátor založení školy

C.K. okresní soudce

Poslanec Moravského zemského sněmu 1896-1906

Obrázek č.1: Dr. Bedřich Kancnýř

Obrázek č. 2: Hospodářská škola císaře Františka Josefa I., rok 1898

Obrázek č.3: Střední odborné učiliště zemědělské a služeb, rok 2023

(www.souz-dacice.cz,2022)

4.1.4 Stručná historie zemědělského učiliště od roku 1896 do roku 1996

První školní rok jsem popsala již výše, v této kapitole na něj plynule navážu a stručně shrnu prvních sto let zemědělské školy v Dačicích.

Výuka na Zemské odborné hospodářské škole v prvním desetiletí dvacátého století probíhala bez problémů. Stálý učitelský sbor tvořilo šest vyučujících. Ti vzdělávali chlapce a dívky ve dvou ročnících. Počet žáků v obou ročnících se pohyboval v průměru kolem 30 žáků ve školním roce. Chlapci studovali odborné předměty. Teoretické vyučování bylo doplňováno exkurzemi a praktickým výcvikem: ručními pracemi v mechanické dílně, praktickým zaměstnáváním na školní zahradě a pokusném poli. K hospodářství školy byly tehdy zbudovány též chlévy s kolnou. Dívky získávaly potřebné znalosti a dovednosti z vaření, šití, vedení domácnosti.

1914-1918 v období první světové války byl provoz školy omezen. Po válce škola pomalu začíná fungovat v obvyklém rámci.

Za zmínku stojí školní rok 1925-1926. V roce 1926 škola slaví 30.výročí existence. Škola uspořádala slavnost a vydala „Pamětní zprávu“. Jedním z hostů na oslavě byl i tehdejší ministr zemědělství a poslanec N.S. dr.h.c., a mecenáš školy František Staněk, který pocházel ze Želetavy, což byl bývalý okres Dačice. Ten se již v minulosti postaral o vybavení školy učebními pomůckami. V roce 1927 u příležitosti svých šedesátých narozenin daroval škole 5000Kč, z nichž byla udělována stipendia pilným a potřebným žákům.

Srovnáme-li minulost se současnou zemědělskou školou, je zde jasná kontinuita. Nejen způsoby výuky propojení teorie s praxí, ale dnešním jazykem řečeno i sponzoři, bez kterých se ani v současnosti škola neobejde.

Zájem o školu roste, do druhé světové války škola několikrát změnila jméno. Stejně jako první světovou válku tak i druhou světovou válku prošla škola bez větší úhony.

V období intenzivního budování socialistického vlastnictví, velké obnovy státu po druhé světové válce a kolektivizaci v oblasti zemědělské výroby se do popředí zájmu o vzdělávání pracujících dostaly v té době velmi aktuální Kurzy pro předsedy JZD. Ty

jsou v polovině padesátých let otevřeny a plně obsazeny i na Zemědělské škole v Dačicích.

Zájem o zemědělské učiliště byl velký. V letech 1896–1945 získalo na zemědělské škole odborné vzdělání 446 absolventů. V letech 1945–1970 to bylo již 2008 absolventů. V té době škola připravovala učně ve třech základních oborech: zemědělec – mechanizátor, pěstitel – mechanizátor, mechanizátor – traktorista – opravář.

Počátkem sedmdesátých let je otevřena Dívčí odborná škola. Tímto se počet žákyň na zemědělské škole několikanásobně zvýšil.

Inovaci do vzdělávání přináší i možnost studovat dálkově. Jedná se o studium učebního oboru při zaměstnání. Ve školním roce 1978/1979 je otevřen obor chovatel hospodářských zvířat – dálkové studium. Do prvního ročníku nastoupilo 23 žáků. Ve školním roce 1979/1980 je to 138 žáků. Při zaměstnání se dá studovat i učební obor traktorista-mechanizátor.

První maturantky Střední školy zemědělské, studijní směr zemědělství úspěšně opouští školu po čtyřletém dálkovém studiu v roce 1980. Později se přidává i studijní obor – strojírenství.

Ve školním roce 1984/1985 je zahájena výuka v oboru chovatel – chovatel skotu, prasat a ovcí.

Školní rok 1988/1989 Střední odborné učiliště zemědělské vyučuje učební obory:

- Mechanizátor rostlinné výroby
- Chovatel – chovatel skotu, prasat a ovcí
- Zemědělství – studium při zaměstnání

Zvláštní odborné učiliště

- Zemědělská výroba-rostlinná a živočišná výroba

Zvláštní odborné učiliště svůj obor otevřelo již v roce 1989. Z dnešního pohledu se jedná o nižší střední odborné vzdělání (obory kategorie E). Dvouleté studium, jehož výstupem byl výuční list. Obor měl nižší nároky v oblasti všeobecného i obecně odborného vzdělání a byl určen především pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Osmdesátá léta dvacátého století si zaslouží větší prostor v kapitole o historii školy. S větším počtem žáků se budova školy stává nedostatečnou a nevyhovující. Pro zajištění komplexní přípravy stále většího počtu žáků a studentů SOUz a OU Dačice bylo nezbytně nutné vytvářet dobré materiální a technické podmínky, Dosavadní zařízení včetně jeho vybavení v počátcích zřízení ZOU v šedesátých letech již neodpovídalo daným požadavkům. Bylo nutné zabezpečit celkový rozvoj především v oblasti nové výstavby, vybavenosti zlepšování pracovních a životních podmínek pro žáky a studenty, ale i pro zaměstnance. Největší rozvoj ZOU začal na začátku 80. let minulého století, kdy byla zahájena rozsáhlá výstavba nových školních budov (vybudování komplexu dílen, postavena nová budova školy na Jemnické ulici, garáže, tělocvična, přestavba domova mládeže) a dalších potřebných zařízení školy. Po listopadu 1989 se učiliště přizpůsobilo novým podmínkám – zavádí nové učební předměty, vytváří nové učební a studijní obory nejen pro zemědělství a zemědělské služby, rozšiřuje spektrum podniků, kde žáci a studenti vykonávají praxi.

Významné období nebývalé modernizace a rozvoje učiliště vyústilo oslavou stého výročí založení školy v roce 1996.

Zemědělskou školu za sto let existence absolvovalo 4220 žáků a studentů. Bylo mezi nimi i 55 Vietnamců a 10 Laosanů.

Po listopadu 1989 prošla škola demokratizačním a transformačním procesem, byla nucena reagovat na novou politickou situaci ve státě. Došlo k rozpadu JZD a Státních statků. Učiliště hledalo své nové místo, poslání a oprávnění v nových podmínkách. SOUz rozšiřuje a nově naplňuje učební plány, vytváří nové učební a studijní obory nejen pro zemědělství.

Ve školním roce 1996/1997 Střední odborné učiliště zemědělské vyučuje celkem ve třinácti učebních oborech z toho pět souvisí se zemědělstvím.

- Farmářské práce 45-90-2
- Zemědělec 45-51-2
- Opravář zemědělských strojů 45-74-2
- Farmář(ka) 45-66-2/00
- Zemědělská výroba 45-72-0/00

4.1.5 Současnost SOUaZ Dačice

Ve stejné nabídce učebních oborů vstupuje SOUaZ i do druhé stovky své existence. Flexibilně se přizpůsobuje změnám jak v počtu žáků, tak i v nabídce oborů. Ve školním roce 2022/2023 se vyučuje osm učebních oborů, z toho dva zemědělské obory

Opravař zemědělských strojů 41-55-H/01

- je zaměřený na opravy strojů a zařízení, diagnostiky zem. strojů, traktorů a automobilů
- bezplatné získání svářečského průkazu pro svařování plamenem a elektrickým obloukem
- bezplatné získání řidičského oprávnění pro řízení traktoru, osobního a nákladního automobilu
- bezplatné získání oprávnění pro obsluhu sklízecí řezačky a obilního kombajnu
- odborný výcvik probíhá ve školních dílnách a na smluvních pracovištích

Uplatnění absolventů: opraváři, údržbáři, svářeči, řidiči, dealeři prodejních firem

Zemědělec-farmář 41-51-H/01

- práce jak v rostlinné, tak živočišné výrobě, na soukromé farmě
- bezplatné získání řidičského oprávnění pro řízení traktoru, osobního automobilu
- možnost získání svářečského průkazu pro svařování v ochranné atmosféře CO₂
- odborný výcvik probíhá ve školních dílnách a na smluvních pracovištích

Uplatnění absolventů: pracovníci v zemědělských podnicích, na rodinných farmách, ve specializovaných chovech, dealeři prodejních firem apod.

Opravařské práce 41-55-E/01 obor pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- naučí se seřizovat, obsluhovat a opravovat mechanizační prostředky používané v zemědělství včetně diagnostiky
- získají základy ručního a strojního obrábění kovů a kovářské práce
- bezplatně získají řidičské oprávnění na traktor
- mohou získat řidičské oprávnění na osobní a nákladní automobil
- mohou získat svářečský průkaz pro svařování elektrickým obloukem
- mohou absolvovat kurz pro obsluhu sklízecí mlátičky a další

Uplatnění absolventů: opraváři, údržbáři, řidiči, pracovníci v zemědělství a lesnictví ap.

Všechny uvedené obory jsou tříleté a zakončené závěrečnou zkouškou. Certifikátem je výuční list.

Učebním oborům Opravář zemědělských strojů a Zemědělec – farmář se v této bakalářské práci budu věnovat podrobněji.

Obrázek č. 4: Opravář zemědělských strojů – dílny

Obrázek č.5: Zemědělec-farmář (www.souz-dacice.cz,2022)

5 Český systém odborného školství, střední odborná učiliště, odborné vzdělávání, motivace a výběr odborného učiliště

5.1 Typy středního odborného vzdělávání

V České republice je odborné vzdělávání zahajováno v úrovni ISCED 3, to je ve vyšším sekundárním vzdělávání. Žáci, kteří úspěšně zakončili základní školní docházku, zde navazují ve svém vzdělávání.

Soustavné odborné vzdělávání v úrovni vyššího sekundárního vzdělávání podle školského zákona 561/2004 Sb. je označováno jako střední vzdělávání. Dále se rozděluje dle Klasifikace kmenových oborů vzdělávání. Např. 31-58-H/01 jedná se o učební obor Krejčí dámské oděvy.

V této bakalářské práci se zabývám středním odborným vzděláváním s výučním listem kategorie H. Vzdělávací program kategorie H trvá obvykle tři roky. Jeho certifikací je výuční list. Toto odborné vzdělávání probíhá v odborných školách nebo středních odborných učilištích. (Průcha, 2019, s. 17)

5.1.2 Střední odborná učiliště a odborné vzdělávání

V České republice jsou Střední odborná učiliště institucí pro odbornou přípravu učňů na povolání v řadě různých oborů. Bez absolventů učňovského školství by nemohla úspěšně fungovat mnohá odvětví národního hospodářství.

Nejvíce naplněné obory jsou ve strojírenství, gastronomii, hotelnictví, zemědělství a lesnictví.

Profesní příprava v odborném vzdělávání se realizuje většinou formou prezenčního (denního) studia. Pět dní v týdnu jsou žáci v přímém kontaktu s vyučujícím ve třídách, nebo na odborných pracovištích. Typická věková kategorie žáků je ve věku 15–19 let.

Některé střední odborné učiliště poskytují vzdělání ve vybraných oborech pro absolventy speciálních základních škol nebo pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (Průcha, 2019, s. 20-23)

Rezonujícím tématem je zvyšování souladu odborného vzdělávání s potřebami světa práce. V souvislosti s tím by měla být více podporována spolupráce škol se

zaměstnavateli a navýšen podíl praktického vyučování na pracovištích zaměstnavatelů. Spolupráci mezi sférou vzdělávání a světem práce či zavádění prvků duálního systému v odborném vzdělávání prosazuje Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030. (www.npi.cz,2021)

V odborné přípravě na povolání je nejdůležitější prolnutí teoretického vyučování s praktickým vyučováním.

5.1.3 Adolescence a volba povolání

Adolescencí rozumíme životní etapu mezi patnáctým a zhruba dvacátým rokem života. Jde o období, kterým má vrcholit faktické tělesné, psychologické a sociální dozrávání, a tedy vstup mladého člověka do dospělosti. Ze sociálního hlediska je úkolem adolescence vytvoření vztahové sítě také mimo rodinu a opuštění rodného hnízda, odstěhování se z původního domova od rodičů a vybudování vlastního nezávislého života ve sféře soukromé i pracovní. Tedy řádného začlenění do společnosti.

Rozhodování žáků o volbě profesní dráhy na konci základní školy je řazeno k podstatným životním mezníkům. Správný výběr odborného zaměření je důležitou podmínkou pro budoucí spokojenost absolventa. Žáci si svou profesní orientaci volí v 9. ročníku základní školy ve věku 14–16 let. Rozhodnutí probíhá v nelehkém období adolescence, které je spojeno se sebepoznáváním, je to období váhání, nejistoty, nerozhodnosti, experimentování a hledání stability. Dochází i k velkým sociálním změnám v životě jedince.

Největší sociální změnou v období adolescence je ukončení povinné školní docházky na základní škole a tím pádem i volba povolání. Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku.

V období adolescence, tedy převážně na začátku tohoto období, dochází k přechodu na jinou školu a tím i ke změně vrstevníků. Jedinec nemá ještě jasnou představu, co může, smí a nesmí. Společnost od něj ovšem očekává, že jasně vyjádří, co chce. Měl by ale jasně obhájit svůj názor.

Sebevědomí neboli: „Sebepojetí je představa o sobě, to, jak jedinec vidí sám sebe, je zdůrazněna poznávací složka, na rozdíl od sebeúcty, má hodnotící a popisnou dimenzi, zahrnuje i kognitivní mapy“. (Hartl, Hartlová, 2015, s. 524)

Budování sebevědomí je dlouhodobá záležitost. U každého jedince probíhá individuálně. Sebevědomí ovlivňuje mnoho faktorů. V období adolescence je sebevědomí velmi proměnlivé.

V období adolescence se mění i morální normy a hodnoty. Rozvíjí se osobní morálka. Tyto změny vedou k novým hodnotícím soudům, - co je správné či špatné. Dochází ke střetům různých hodnotových systémů, do popředí se dostávají poctivost a opravdovost.

Adolescent začíná jinak nahlížet na minulost, přítomnost i budoucnost. Zvažuje důsledky svého chování, na problémy nahlíží z různých úhlů pohledu. Hledá různé způsoby řešení. Mění se i způsob myšlení, chápání času, důležitost kladená na přítomnost se vytrácí a budoucnost získává na důležitosti.

V této životní fázi se mění i vztahy. Do popředí sociálních vztahů se dostávají vrstevníci. Zatímco vztahy s rodiči, kteří byli dříve jistotou jsou upozadovány.

Volba profesní přípravy a následně povolání je vlastně první důležité rozhodnutí v životě. Rozhodovat se v 15 letech o své celoživotní pracovní dráze není jednoduché. Dá se diskutovat i o zralosti adolescentů. Najde se mnoho odborníků, kteří se shodují, že mnozí dospívající ještě nejsou pro zodpovědnou volbu povolání zralí. Často dochází k nesprávné volbě oboru.

5.1.4 Motivace

Pojem motivace nemá jednotnou definici. Můžeme mluvit o duševním stavu člověka, motoru, který vše svojí aktivací uvádí do pohybu. Tímto si plníme naše potřeby, touhy a přání.

Motivací se rozumí vnitřní nebo vnější faktory nebo kombinace obou, které mají organismu dodat energii. Motivací vnější rozumíme podněty z okolí. Zatímco

motivace vnitřní vychází přímo z jedince. V první řadě se jedná o uspokojení základních potřeb jako je hlad a žízeň. V další řadě si jedinec uspokojuje svoje přání, tužby a stanovené cíle.

Motivace ovlivňuje naše chování a jednání s cílem dosáhnout určitých cílů. Berou se v úvahu všechny relevantní faktory, včetně radosti, zvědavosti, pozitivních pocitů a očekávání, které nás mohou stimulovat nebo odrazovat, abychom jednali či nejednali.

Motivy jsou osobní důvody pro určité chování. Představují motivace, které představují psychické příčiny jednání, reakcí, činností a jednání člověka a směřují k uspokojování určitých potřeb. (www.cornelsen.de)

Rozlišujeme motivaci krátkodobou a dlouhodobou. Motivaci k volbě učebního oboru zařadíme do motivace dlouhodobé. Žák musí být dobře motivován.

Motivace k učení je složitý a dlouhodobý proces, hlavně v období dospívání. Žáci druhého stupně základní školy jsou velmi citliví na přístup vyučujícího, který je má motivovat k co nejlepšímu výkonu. Pro žáky je důležitá zejména osobnost učitele, jeho kreativita a jeho dobrý příklad. Kladný vztah k práci se dá na žáky přenést.

Jednou z největších motivací zůstává pro žáka pochvala a kladné hodnocení jeho aktivit od vyučujícího. Jistou motivací při výuce může být i respektování individuálních potřeb jedince. To, že si žák najde svoji cestu k řešení problému dřív, než mu bude nabídnuta. Učitelům se osvědčilo aktivní zapojení žáků do výuky a tzv. zážitková pedagogika.

Motivací k volbě budoucího povolání je i uplatnění absolventa na trhu práce.

Opakem motivace je demotivace. Demotivací se rozumí ztráta zájmu, chuť a odhodlání se pomalu vytrácí. Jedná se doslova o psychologickou brzdu, která většinou přichází z okolí. Negativně ovlivňuje výkon jedince po stránce pracovní i sociální.

K demotivaci může vést mnoho faktorů:

- Stres
- Dlouhodobé přetížení organismu, nedostatek spánku
- Problémy v rodině

K demotivaci žáka se dá sklouznout velice lehce. Může k tomu dojít i nevědomky, původně s dobrým úmyslem. V období adolescence stačí necitlivé jednání učitele.

K demotivaci učitelem může také vést:

- Chybně zvolené motivační nástroje (na typ X jsou použité nástroje Y)
- Rozčarování – něco slíbí a nesplní
- Něco chce, ale sám to nedělá – špatný dojem
- Nedostatečná informovanost
- Nejasné, zmatečné příkazy
- Rozpor slov a činů (něco jiného říká a něco jiného dělá)
- Žádná zpětná vazba
- Nuda, strach
- Nadměrná motivace

Faktory ovlivňující volbu oboru povolání

Co budu dělat po skončení základní školy, tedy otázku své budoucnosti, začínají žáci základní školy řešit již v osmém ročníku.

Při výběru střední školy nebo učiliště je pro žáky základních škol důležité, aby získali práci, která je bude bavit. Z toho vychází, že i zvolená škola je má bavit a naplňovat. Zvolenou školu by měli zvládnout úspěšně dokončit a stát se odborníky ve svém oboru. Po absolvování školy by měli najít uplatnění na trhu práce v dobře placeném zaměstnání. Tím se z jedince stává spokojený člověk, který je platný pro celou společnost. Jak po stránce sociální, tak i ekonomické.

Na začátku cesty za dobře placeným zaměstnáním stojí za to adekvátně vyhodnotit a důsledně zvážit celou řadu faktorů, jež ovlivňují volbu oboru povolání.

- Osobní zájmy – hlavně ty, co jsou skutečně dlouhodobé, vycházejí z faktu, zda se svým zájmům chce žák věnovat každý den nebo je respektuje jen jako volnočasovou činnost.

- Po ukončení studia uplatnění absolventa na trhu práce.
- Vliv rodiny – je jedním z nejdůležitějších faktorů, proto se mu budu více věnovat v následující kapitole
- Školní prospěch – představy o stupni vzdělání se často neslučují se skutečností. Je běžné, že se žáci devátého ročníku základní školy hlásí na střední školy s maturitou, ač je jejich prospěch neuspokojivý. Následně čelí neúspěchu při přijímacím řízení na vybranou střední školu. Přijímací řízení se učebního oboru kategorie H, o kterém pojednává tato bakalářská práce netýká, ovšem ochota vzdělávat se, je důležitá.
- Zdravotní problémy – např. fyzické dispozice (výška), alergie, epilepsie
- Dopravní obslužnost – tento ekonomický faktor, má velkou váhu při volbě učebního oboru v sociálně slabých rodinách.
- Regionální specifika – některá povolání jsou soustředěna pouze do určitých oblastí a v místě bydliště se nemusí vyskytovat.
- Geografické, demografické a historické podmínky – sem naprosto přesně zapadá škola, o které zde píší. Škola nacházející se v zemědělské oblasti, má dlouholetou tradici. Samotná škola nemá vliv na tendence výstavby všemožných nákupních center a poboček rychlého občerstvení. V současné době žáci posledního ročníku základní školy kladou důraz na přítomnost výše uvedených staveb.

Žák devátého ročníku základní školy by měl mít před volbou povolání alespoň několik základních kompetencí:

- vědomí, kde získat potřebné informace, posoudit faktory, které je nutné zvážit při volbě povolání
- znát dobře sám sebe, svoje vlastnosti, schopnosti a zájmy
- uvědomit si své touhy, umět propojit pracovní svět se vzděláváním
- mít základní znalost o různých profesích
- být zodpovědný za svůj život a další vzdělávání
- naučit se pracovat s informacemi, které získal

5.1.5 Vliv rodiny na volbu povolání

Rodina a sociální prostředí, ve kterém děti vyrůstají, ve velké míře určují volbu povolání. Nejbližší rodina, rodiče, prarodiče, starší sourozenci jsou mnohdy velkým vzorem ve volbě povolání, které vykonávají, ale i svými volnočasovými aktivitami. Téměř všichni žáci osmého ročníku základní školy řeší svoji budoucí profesní přípravu s rodiči. Většina žáků základních škol se domnívá, že při výběru své budoucí profesní dráhy mají hlavní slovo oni sami. Nenechávají toto rozhodnutí na rodičích. Rozhodnutí berou jako svoji osobní odpovědnost.

Rodiče děti v jejich kariéře neovlivňují jen výchovou a radami při jejich kariérním rozhodování, ale i tím, jaké povolání sami vykonávají. Lépe se do svého povolání zapracují děti, které mají stejnou nebo podobnou profesi jako jejich rodiče, případně ostatní příbuzní. Sice se jedná jen o malou část žáků, která se identifikuje s povoláním svých rodičů. (www.pruvodcekarierou.zkola.cz, 2022)

Při mém výzkumu jsem narazila na žáka, který studuje učební obor Kuchař. Na základní škole mu byl pedagogicko – psychologickou poradnou přidělen asistent pedagoga. Díky spolupráci rodiny a základní školy se žák dostal na učební obor kategorie H. Ač jeho diagnóza odpovídá oboru E. Rodiče provozují zaběhlou restauraci, kde se každý den připravuje a vydává cca 60 obědů. Matka pracuje v kuchyni, otec obsluhuje. O ekonomickou stránku provozu se starají společně. Zde byl dotyčný žák v průběhu dětství mnohdy přítomen každodennímu provozu. Rodičům se povedlo vzbudit u tohoto žáka zájem o povolání kuchaře. Ten byl úspěšně přijat na dvě odborná učiliště. Jedno z nich se nachází v místě bydliště. Druhé je vzdáleno padesát kilometrů. Přesto chtěl nastoupit na vzdálenější učiliště i přes překážky s dopravou. Velkou výhodu viděl právě v přítomnosti nákupních center a několika poboček rychlého občerstvení. Rodiče jeho volbu nepodpořili, studuje učiliště v místě bydliště.

5.1.6 Výchovný – kariérový poradce

Oblast výchovy k volbě povolání by pak měla být zahrnuta do školních vzdělávacích programů jednotlivých škol. Praxe ukazuje, že optimální je zařazení předmětu volba povolání v rámci předmětu pracovní činnosti – téma svět práce do učebního plánu pro

osmý a devátý ročník. Tento předmět může vyučovat buď přímo výchovný poradce, nebo učitel občanské výchovy, který absolvuje kurz zaměřený na tuto problematiku.

Na základní škole je kariérový poradce pedagogický pracovník, který kromě své běžné pedagogické činnosti (např. učitelství na druhém stupni) zajišťuje také poskytování poradenských služeb ve škole. Jeho klienty jsou v první řadě žáci, většinou osmého a devátého ročníku základní školy a jejich zákonní zástupci, dále i pracovníci úřadu práce, náborový pracovníci středních škol a v neposlední řadě zástupci regionálních zaměstnavatelů i firem z blízkého okolí.

Role kariérového poradce na základní škole spočívá především v předávání informací rodičům a žákům o možnostech jejich dalšího studia po ukončení povinné školní docházky, o různých typech středních škol, středních odborných škol a odborných učilištích. Zajišťuje administrativu kolem podávání přihlášek na výše zmíněné školy. Organizace podávání přihlášek na střední školy je dána školským zákonem (č. 561/2004 Sb., její vyplnění a podání na střední školu má zajistit zákonný zástupce žáka, v praxi obvykle výchovní poradci přihlášky žákům vydávají a pomáhají s jejich vyplněním. Legislativa se v této oblasti velmi často mění, výchovný poradce musí všechny legislativní změny sledovat a žáky a jejich zákonné zástupce včas informovat. (www.rvp.cz,2022)

Způsob práce kariérového poradce není jasně v praxi vymezen. Kariérový poradce by měl citlivě koučovat než doporučovat konkrétní školy. Měl by vytvářet kvalitní prostředí a svědomitě zajistit dostatečné množství nejrůznějších podnětů pro žáky. Velice přínosné a efektivní je návštěva veletrhů středních škol, návštěvy otevřených dveří. Zde si mohou žáci cíleně prohlédnout školu o kterou jeví zájem.

Výchovný poradce ve stanovených konzultačních hodinách poskytuje individuální konzultace žákům a jejich zákonným zástupcům. Tyto konzultace jsou zaměřeny především na to, jaký typ školy je pro žáka vhodný a jaké informace jsou významné pro konečný výběr střední školy. Není dobré přímo hodnotit a doporučovat konkrétní školy. Takovýmto doporučením se výchovný poradce stává spoluzodpovědným za rozhodnutí, jež musí udělat rodiče se svými dětmi. Rodičům a žákům lze doporučit kritéria, podle nichž mohou vybírat střední školu vzhledem k možnostem a schopnostem žáka.

Individuální pomoc výchovného poradce je důležitá také v případě, kdy žáci nejsou v prvním kole přijímacího řízení přijati a je třeba jim pomoci co nejrychleji zjistit, jaké možnosti mají v dalších kolech přijímacího řízení, případně pomoci s podáním odvolání proti nepřijetí na střední školu v prvním kole. (www.rvp.cz,2023)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Vlastní šetření

6.1 Charakteristika místa šetření

V Dačicích jsou tři sekundární školy. Gymnázium Dačice, SŠTO Dačice-Střední škola obchodní a technická, zde vyučují maturitní i učební obory. Tato bakalářská práce se týká třetí z nich, a to SOUZaS Dačice.

Střední odborné učiliště zemědělské a služeb Dačice sídlí ve dvou budovách. Na adrese nám. Republiky 86/V, 380 01 Dačice se nachází dílny odborného výcviku, domov mládeže, školní jídelna.

Jemnická 58/III, 380 01 Dačice na této adrese probíhá teoretická výuka. Zde mi byl poskytnut prostor pro výzkum jak dotazníkovým šetřením, tak strukturovaným rozhovorem. Rozhovor se konal na cvičném pracovišti respondentek.

Personální zabezpečení výuky ve školním roce 2022/2023

- 14 učitelů teoretické výuky
- 23 mistrů odborného výcviku
- 4 vychovatelé v domově mládeže

Materiální zabezpečení výuky

1. Teoretické vyučování
 - Škola – 2 budovy
 - Počet učeben celkem 11 z toho 4 odborné
 - Tělocvična 1
 - Kapacita učeben 330 žáků
2. Praktické vyučování
 - Vlastní zařízení dílny 11, pracovních míst 135
 - Učebny odborného výcviku 8, pracovních míst 125
 - Školní závody 3, pracovních míst 60
 - Smluvní pracoviště 29, pracovních míst 100
 - Středisko praktického vyučování 1, pracovních míst 10

Ve školním roce 2022/2023 školu navštěvovalo celkem 251 žáků.

6.2 Návštěva školy

Návštěvě školy předcházelo osobní setkání s ředitelem SOUZaS Dačice. Samotná návštěva učiliště za účelem sběru dat proběhla v měsíci říjnu 2023. Bylo mi umožněno navštívit vyučující jednotky v prvním a třetím ročníku učebního oboru Opravář zemědělských strojů. Z celkového počtu 56 žáků uvedeného oboru bylo přítomno 42 žáků. Žáci druhého ročníku a někteří žáci prvního ročníku byli na tematické exkurzi. Před návštěvou školy jsem měla připravený dotazník, a několik doplňujících otázek. Bohužel, následná diskuse po vyplnění dotazníku mi nebyla umožněna.

Jako studentce vysoké školy s pedagogickým zaměřením mi byl dovolen pedagogický náslech ve druhém ročníku oboru Zemědělec – farmář. Druhý ročník studuje jedenáct žáků. Z tohoto počtu bylo devět dívek a dva chlapci. Náslechu bylo přítomno devět žáků z jedenácti. Se dvěma žákyněmi jsem se domluvila na pozdějším rozhovoru.

6.3 Realizace dotazníkového šetření

6.3.1 Metoda sběru dat

Pro sběr dat ke své bakalářské práci jsem vypracovala a následně použila tištěný dotazník. Ten obsahuje deset otázek z toho devět uzavřených a jednu otevřenou otázku. Otázky jsem koncipovala tak, aby získaná data odpovídala zadání mé bakalářské práce.

Tištěnou formu dotazníku jsem v říjnu 2023 osobně rozdala žákům prvního a třetího ročníku oboru Opravář zemědělských strojů. Ředitelem učiliště mi byla přislíbena na šetření i účast ročníku druhého, bohužel se tak nestalo. Proto se mého dotazníkového šetření zúčastnilo 42 respondentů.

Vyplňování dotazníků jsem byla přítomna já a vyučující pedagog, který právě měl v určitém ročníku vyučující jednotku. V každém ročníku jsem respondentům objasnila k čemu vyplněný dotazník bude složit. Respondenti souhlasili s vyplněním, následně

jim byl sdělen postup vyplnění. Respondenti dotazník vyplňovali samostatně, anonymně dle svého vědomí. Po celou dobu vyplňování dotazníku jsem byla přítomna. Časová dotace ve třídách se radikálně lišila. Zatím co v prvním ročníku k vypracování a odevzdání dotazníku respondentům stačilo 20 minut. Ve třetím ročníku respondenti potřebovali k vyplnění téměř 30 minut.

Po přečtení otázek v dotazníku, zjistili velkou obecnost otázek. I tento fakt vedl k důvěře a vypracování dotazníku.

Vypracovaný dotazník a tři vyplněné dotazníky jsou k nahlédnutí v příloze.

Data získaná pomocí dotazníku jsem vyhodnotila, vypracovala tabulku a graf ke každé jednotlivé otázce. Tabulka i grafy jsou uvedeny níže.

Odpovědi na otázky včetně grafů.

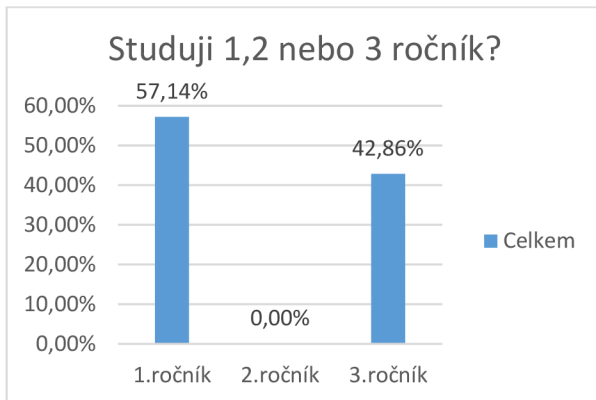
Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf č.1: Jaké je Vaše pohlaví?

Z grafu číslo jedna vyplývá, že učební obor Opravář zemědělských strojů studují výhradně chlapci. Ze 42 respondentů je 100 % mužského pohlaví.

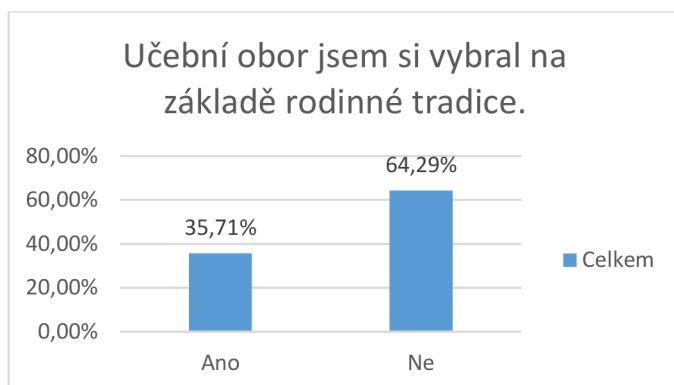
Otázka č. 2: Studuji 1,2, nebo 3 ročník?

Graf č. 2: Studuji 1,2 nebo 3 ročník?

Graf číslo dva ukazuje procentuální zastoupení žáků v dotazníkovém šetření. Tohoto šetření se zúčastnili žáci prvního a třetího ročníku. Z celkového počtu je 57,14 % žáků prvního ročníku, a 42,86 % žáků třetího ročníku.

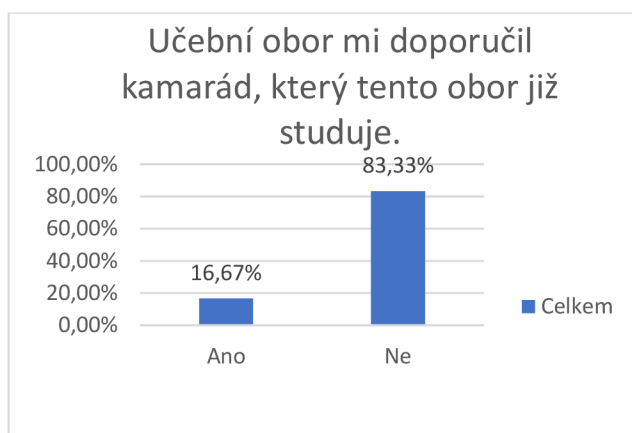
Otázka č. 3: Učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice (rodiče, nebo prarodiče pracují v zemědělství)

Graf č.3: Učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice.

Graf číslo tři vliv rodinné tradice na volbu povolání. Dle rodinné tradice volilo svůj učební obor 35,71 % žáků, 64,39 % žáků mělo jiný důvod k volbě učebního oboru.

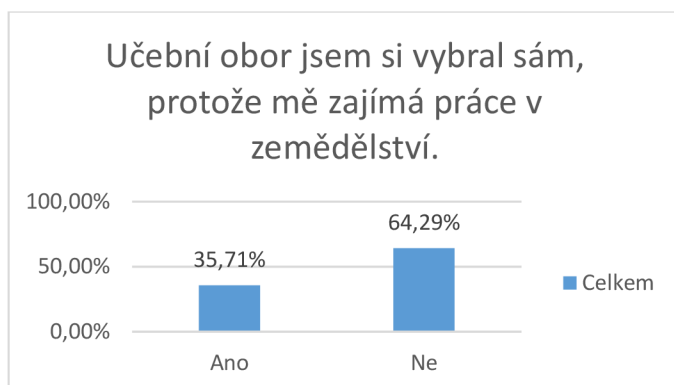
Otázka č. 4: Učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje.

Graf č. 4: Učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje.

Graf číslo čtyři ukazuje, že 35,71 % žáků si svůj učební obor vybralo na doporučení kamaráda, který tento obor již studuje, 64,29 % žáků takového kamaráda nemá.

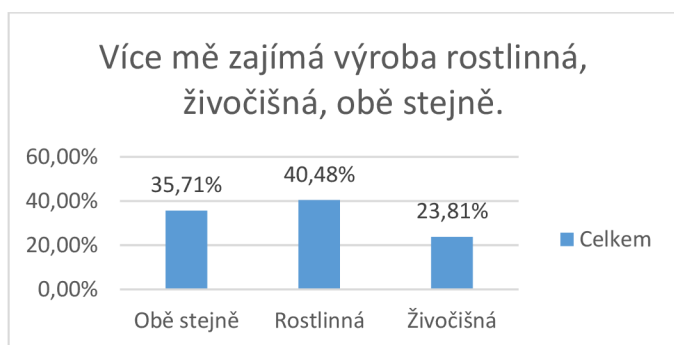
Otázka č. 5: Učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství.

Graf č.5: Učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství.

Graf číslo pět ukazuje, že ze 42 respondentů 35,71 % opravdu zajímá práce v zemědělství. Větší podíl respondentů 64,29 % práce v zemědělství nezajímá.

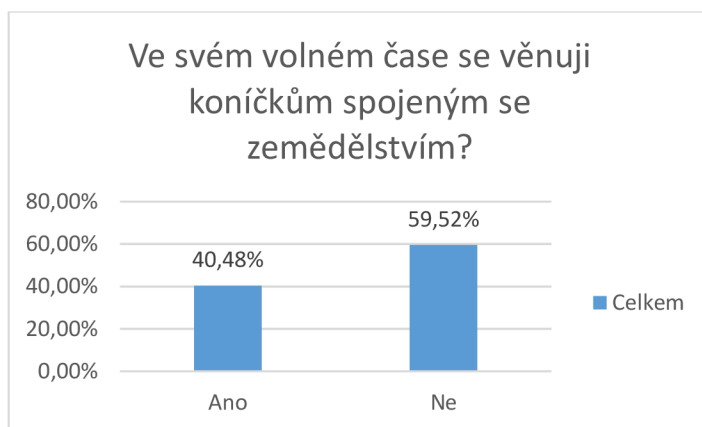
Otázka č. 6: Více mě zajímá výroba rostlinná, živočišná, obě stejně?

Graf č.6: Více mě zajímá výroba rostlinná, živočišná obě stejně?

Graf číslo šest ukazuje podíl zájmu o zemědělské výroby. O rostlinnou výrobu má zájem 40,48 %, o živočišnou výrobu má zájem 23,81 % a o obě výroby má zájem 35,71 % respondentů.

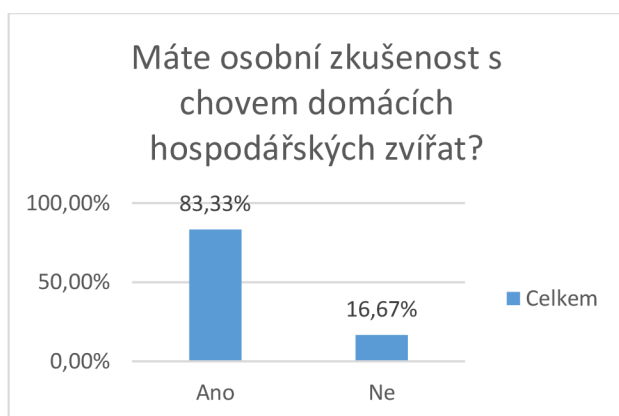
Otázka č. 7: Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.

Graf č. 7: Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.

Graf číslo sedm ukazuje počet respondentů, kteří se ve svém volném čase věnují koníčkům spojených se zemědělstvím. Těmto koníčkům věnuje 40,48% respondentů, 59,52 % tráví svůj volný čas jinými aktivitami.

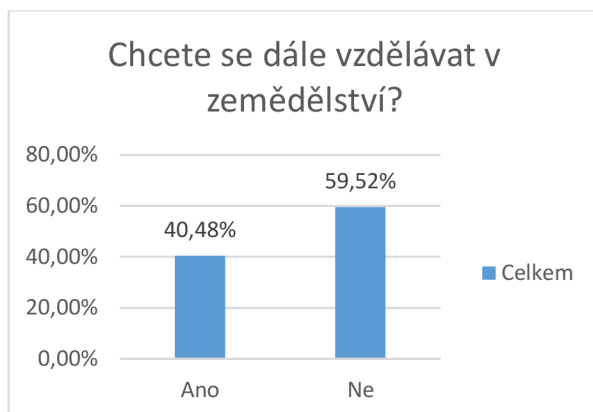
Otázka č. 8: Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano, dopište jakých.

Graf č.8: Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano, dopište jakých.

Graf číslo osm ukazuje osobní zkušenost s chovem domácích zvířat. Zkušenost má 83,38 % žáků. Bez osobní zkušenosti s chovem domácích zvířat je 16,67 % žáků.

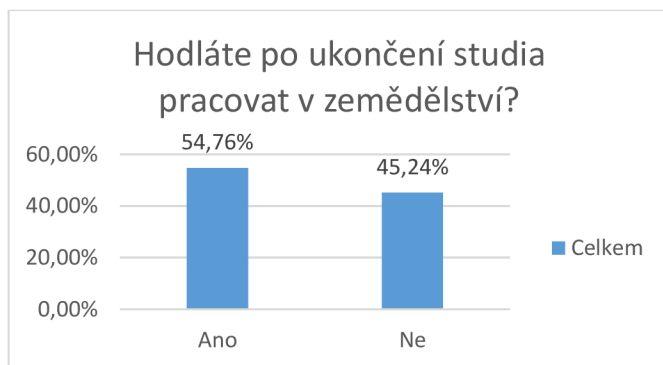
Otázka č. 9: Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství?

Graf č.9: Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství

Graf číslo devět, že 59,52 % respondentů se nadále nehodlá vzdělávat v oboru zemědělství. Naopak 40,48 % respondentů se chce v oboru zemědělství nadále vzdělávat.

Otázka č. 10: Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?

Graf č.10: Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?

Graf číslo deset ukazuje počet respondentů, kteří chtějí po ukončení studia pracovat v zemědělství. Zájem o práci v oboru má 54,76 % zatímco 45,24 % nemá zájem o práci v oboru zemědělství.

6.3.2 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření-Tabulka

1. Pohlaví	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Mužské	42	mužské	100,00%
Zenské	0	ženské	0,00%
		Celkový součet	100,00%
2. Studuji	počet	Popisky řádků	Součet z počet
1.ročník	24	1.ročník	57,14%
2.ročník	0	2.ročník	0,00%
3.ročník	18	3.ročník	42,86%
		Celkový součet	100,00%
3. Výběr oboru rodinná tradice	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	15	Ano	35,71%
Ne	27	Ne	64,29%
		Celkový součet	100,00%
4. Doporučení od kamaráda studenta	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	7	Ano	16,67%
Ne	35	Ne	83,33%
		Celkový součet	100,00%
5. Obor vybral sám	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	11	Ano	26,19%
Ne	31	Ne	73,81%
		Celkový součet	100,00%

6. Více mě zajímá výroba	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Rostlinná	17	Obě stejně	35,71%
Živočišná	10	Rostlinná	40,48%
Obě stejně	15	Živočišná	23,81%
		Celkový součet	100,00%
7. Koničky spojení se zemědělstvím	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	17	Ano	40,48%
Ne	25	Ne	59,52%
		Celkový součet	100,00%
8. Chov domácích hosp. zvířat	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	35	Ano	83,33%
Ne	7	Ne	16,67%
		Celkový součet	100,00%
9. Chcete se dál vzdělávat v zemědělství	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	17	Ano	40,48%
Ne	25	Ne	59,52%
		Celkový součet	100,00%
10. Hodláte pracovat v zemědělství	počet	Popisky řádků	Součet z počet
Ano	23	Ano	54,76%
Ne	19	Ne	45,24%
		Celkový součet	100,00%

Tabulka č.1: Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření

6.3.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Z dotazníkového šetření vyplývá, že učitelský obor opravář zemědělských strojů studují jen chlapci. Na volbu jejich oboru nemají vliv kamarádi, kteří již daný obor studují, ani rodinná tradice. Rostlinná výroba je upřednostňována před výrobou živočišnou. Volnočasovým aktivitám spojených se zemědělstvím se věnuje jen malá část respondentů. Z uvedených aktivit spojených se zemědělstvím převažuje rybaření. S chovem domácích hospodářských zvířat má zkušenost většina dotazovaných. Ovšem, někteří za domácí hospodářské zvíře považují i psa a kočku. Dotazovaní projevují zájem se dále vzdělávat v oboru. Nadpoloviční většina chce ve svém učitelském oboru následně pracovat.

Další použitá metoda-rozhovor

6.3.4 Rozhovor

Rozhovorem rozumíme výzkumnou a diagnostickou techniku, která spočívá v dotazování. Zprostředkovanost metody rozhovoru vyplývá z toho, že dotazovaný se snaží předat svou zkušenost tazateli. To, co dotazovaný říká, je závislé na jeho motivaci, ochotě, otevřenosti, upřímnosti atd. (respondent nemusí vždy říct to, co si skutečně myslí), a také jeho vyjadřovacími schopnostmi a jazykem samotným. Rozhovor nám dovolí poznat respondenta více do hloubky než dotazník. (www.wikisofia.cz)

6.3.5 Realizace další metody – rozhovor

Popis respondentů

Jedná se o žákyně druhého ročníku SOUZaS Dačice. Sestry dvojčata ve věku sedmnáct let. Dívky pochází ze sociálně slabé rodiny jsou nejstarší z pěti dětí. Matka je vdova.

Kvůli jednoduché identifikaci jsem je rozdělila na respondentku A a respondentku B.

Respondentka A na druhém stupni základní školy opakovala šestý ročník, vycházela tady ukončení osmého ročníku povinné školní docházky. Její průměr známek na vysvědčení v pololetí osmého ročníku byl 2,6.

Respondentka B, absolvovala v devátém ročníku, její průměr známek v pololetí devátého ročníku byl 2,8. Projevila zájem studovat Vyšší odbornou školu a Střední školu veterinární, zemědělskou a zdravotnickou v Třebíči. Od tohoto rozhodnutí ji odrazovala matka, třídní učitel i výchovná poradkyně. Na přijímací řízení se nikterak nepřipravovala. Přijímací řízení skončilo neúspěchem, proto se rozhodla studovat SOUZaS Dačice.

6.3.6 Realizace sběru dat

Samotný rozhovor s respondentkami se odehrával na menší rodinné farmě, která se zabývá agroturistikou, chovem hospodářských zvířat, výrobou a prodejem domácích produktů. Respondentky zde vykonávají školní praxi. Pracuje zde i jejich matka. Celková časová dotace rozhovoru byla 35 minut.

Se souhlasem respondentek byl rozhovor nahráván na diktafon. Doslovný přepis rozhovoru je k nahlédnutí v příloze číslo pět.

Vlastní rozhovor obsahoval následující otázky:

1. Co vás vedlo k volbě vašeho oboru?
2. Pracuje někdo z rodiny v zemědělství?
3. Kdo nebo co vás nasměrovalo ke studiu právě na SOUZaS Dačice?
4. Doporučila byste tuto školu kamarádovi?
5. Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?

Zhodnocení výsledků další metody – rozhovoru

Rozhovor se odehrával v přátelské atmosféře. Respondentky byly ochotné a přístupné jakékoli spolupráci. Bylo zřejmé, že jejich studijní obor je baví, zajímají se o další nové informace. Obě by chtěly ve svém vystudovaném oboru pracovat a rozšiřovat si svoje vzdělání.

Ze samotného rozhovoru se potvrdila hypotéza o historickém kontextu. Obě respondentky shodně vypovídaly o tom, jak na výše uvedené škole studovaly jejich rodiče a prarodiče. Tento fakt byl i jedním z důvodů, proč si vybraly právě tuto školu. Respondentky hovořily o všeobecné regionální známosti školy, nejen z pohledu historie, ale i propagace. Kladně hodnotily každoročně pořádaný den otevřených dveří. Plakát ke dni otevřených dveří je k nahlédnutí v příloze.

Motivací ke studiu je i nabídka práce, která je zveřejňována na školní nástěnce. V příloze číslo tři jsou tyto inzeráty k nahlédnutí.

Výše zmíněnou školu, kterou respondentky v současné době navštěvují, hodnotí kladně a obě by ji doporučily svým kamarádům.

Celý rozhovor na mě působil velice pozitivně. Na respondentkách bylo vidět zaujetí pro svůj studijní obor. Mají jasné plány do budoucna. V případě respondentky B došlo k jistému sociálnímu vyzrání ohledně studia.

6.4 Komparace výsledků (celkové zhodnocení)

Zde porovnáám šetření dotazníkem a rozhovoru. Obě šetření jsem měla předem řádně připravená.

Dotazníkové šetření se odehrávalo přímo ve škole během vyučování. Jednalo se o žáky prvního a třetího ročníku oboru Opravář zemědělských strojů, ten studují pouze chlapci.

Rozhovor se realizoval na farmě, kde respondentky vykonávají odbornou praxi. Žákyně druhého ročníku oboru Zemědělec – farmář.

Z rozhovoru, ač obsahoval méně otázek než dotazník, jsem se dozvěděla více informací v kratší časové dotaci.

Na šetření měl vliv i počet účastníků. Dotazník vyplňovalo celkem 42 žáků, z toho 24 žáků prvního ročníku a 18 žáků třetího ročníku. Zejména ve třetím ročníku, vládla nevole ke spolupráci.

Následná diskuse po vyplnění dotazníku mi z časových důvodů nebyla umožněna. Tudíž jsem nemohla položit připravené doplňující otázky.

Po srovnání způsobů šetření byl pro mou práci přínosnější rozhovor. Ten jsem zpočátku neměla v úmyslu realizovat. Během mé přítomnosti na učilišti jsem se setkala i s žáky oboru Zemědělec – farmář a byla mi nabídnuta spolupráce na rozhovoru.

7 Vlastní doporučení

SOUZaS Dačice věnuje velkou aktivitu své propagaci. Ve svém regionu je velice známá. Každoročně pořádá Den otevřených dveří. Svoje učební obory prezentuje na Burze škol. Pravidelně pořádá na základních školách besedy pro žáky osmých a devátých ročníků. Žáci se účastní různých mimoškolních akcí pořádaných městem Dačice. Jedná se o různé ekologické, sportovní a vzdělávací akce.

Mé doporučení se týká žáků odborné školy. Žáci třetích ročníků oborů Opravář zemědělských strojů a Zemědělec – farmář by pro žáky osmých a devátých ročníků základní školy zorganizovali zábavné odpoledne pod názvem Žáci žákům. Jednalo by se například o návštěvu dílen odborného výcviku. Na dveřích do dílny by byl umístěn QR kód. Po jeho načtení mobilním telefonem žáka základní školy by se spustilo video, na kterém žáci učiliště opravují zemědělskou techniku. Zároveň jsou tito žáci osobně přítomni a mohou zájemcům o studium objasnit otázky, ukázat dílnu a stroje které právě opravují, osobně vysvětlit nejasnosti, odpovědět na otázky uchazečů o studium.

Žáci oboru Zemědělec – farmář by po načtení QR kódu mohly předvést zpracování rostlinných a živočišných produktů. například výrobu sýrů, postup vaření marmelády. Na maketě krávy v životní velikosti, která je osazena simulátorem dojení, by si uchazeč mohl vyzkoušet, jak správně tuto činnost vykonat.

Žáci odborného učiliště by vytvořili plakát, který by byl vyvěšen na nástěnkách základních škol, ale především na sociálních sítích. Tento zdroj informací, cílená věková skupina využívá nejčastěji a umí s ním velmi dobře pracovat.

Návrh plakátu je k na hlédnutí v příloze číslo šest.

8 Závěr

V bakalářské práci na téma *Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor* jsem se v teoretické části zabývala historií a vývojem českého odborného školství. Popsala jsem historický rozvoj a vývoj Středního odborného učiliště zemědělského a služeb Dačice. Představila jsem studijní obory a jejich vývoj a v neposlední řadě faktory ovlivňující volbu povolání, především motivaci a adolescenci během, které jedinec řeší volbu povolání.

Praktická část obsahuje dotazník a rozhovor. Dotazník a jeho statistické zpracování otázek do tabulky a grafů k jednotlivým otázkám. Z dotazníku vyplívá zájem žáků o další vzdělávání v oboru. Přesto, že je práce v zemědělství časově náročná a není dostatečně finančně ohodnocená, hodlá nadpoloviční většina žáků po ukončení studia pracovat v zemědělství. Největší zájem projeví žáci o rostlinnou výrobu. V dotazníkovém šetření se neprojevila rodinná tradice na volbu povolání. To změnil rozhovor.

Vyhodnotila jsem rozhovor, z toho je jasný historický kontext. Rozhovor, ač jsem ho v počátku mé práce nezamýšlela realizovat, byl více přínosný, co se týče informací než dotazník. Zde se jasně prokázala historická návaznost na SOUaZ Dačice v jedné rodové linii. Kde prarodiče a rodiče předali pověstný štafetový kolík další generaci.

Průzkum prokázal jasnou aktivitu školy, co se týče posílení zájmů žáků o obor. Škola pravidelně pořádá dny otevřených dveří, účastní se burzy škol atd. Umožňuje žákům získat během studia různé profesní průkazy. Získat svářečský a řidičský průkaz, za zvýhodněných finančních podmínek je pro žáky velkou motivací. SOUaZ studují žáci během období adolescence. Většina z nich se zabývá hledáním svého místa ve společnosti, historie není jejich prioritou. V jejich hledáčku jsou prioritně sociální sítě jako jsou facebook, instagram, tik-to a dění okolo. Z tohoto důvodu, by se měla výše uvedená škola více prezentovat i v této oblasti.

Škola má v regionu dobré renomé. Právem se opírá o svou dlouholetou historickou tradici, na níž úspěšně navazuje. Její absolventi se lehce uplatní na zdejším trhu práce, ať se jedná o opraváře zemědělských strojů nebo zemědělce – farmáře.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

1. **PRŮCHA, Jan**, Odborné školství a odborné vzdělávání: Praha: Wolters Kluwer, 2019. 196 stran. ISBN 978-80-7598-158-5.

2. **Winter, Zikmund**, Český průmysl a obchod v XVI. věku: Praha: Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1913 681 stran

3. **ČERNOHORSKÝ, Zdeněk**, Dějiny zemědělského školství v Československu: Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. 306 stran

4. **KRÁL, Jan a VAŠEK, Bohuslav**, Pamětní tisk k 100. výročí založení Zemědělské školy v Dačicích: Dačice: Střední odborné učiliště zemědělské 1996.

5. **HARTLOVÁ, Hana a HARTL, Pavel**, Velký psychologický slovník: Praha: Portál, 2010. 800 stran. ISBN 978-80-7367-686-5

Další zdroje: výroční zprávy SOUZaS Dačice

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

1. www.zemedelskaskola.cz[online]15.102023

<https://zemedelskaskola.cz/category/casopis/>

2. www.austria.org [online] 18.10 2023

[https://www.austria.org/education-in-austria\)](https://www.austria.org/education-in-austria)

3. www.dacice.cz [online] 25.10_2023

<https://www.dacice.cz/mesto/historie/>

4. www.souz-dacice.cz [online] 30.10 2023

<https://www.souz-dacice.cz>

5. www.cornelsen.de [online] 15.11. 2023

<https://www.cornelsen.de/magazin/beitraege/mehr-motivation-fuer-die-schule>

6. www.pruvodcekarierou.zkola.cz[online]23.11.2023

<https://pruvodcekarierou.zkola.cz>

7. www.rvp. [online] 29.11 2023 <https://clanky.rvp.cz/clanek>

8. www.wikisofia.cz [online] 5.1 2024 <https://wikisofia.cz/wiki/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázky

Obrázek č.1: Dr. Bedřich Kancnýř	19
Obrázek č. 2: Hospodářská škola císaře Františka Josefa I., rok 1898	20
Obrázek č.3: Střední odborné učiliště zemědělské a služeb, rok 2023	20
Obrázek č. 4: Opravář zemědělských strojů – dílny	26
Obrázek č.5: Zemědělec-farmář	26

Grafy

Graf č.1: Jaké je Vaše pohlaví?	39
Graf č. 2: Studuji 1,2 nebo 3 ročník?	39
Graf č.3: Učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice.	40
Graf č. 4: Učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje.	40
Graf č.5: Učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství.	41
Graf č.6: Více mě zajímá výroba rostlinná, živočišná obě stejně?	41
Graf č. 7: Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.	42
Graf č.8: Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano, dopište jakých.	42
Graf č.9: Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství	43
Graf č.10: Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?	43

Tabulka

Tabulka č.1: Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření	45

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Vzor dotazníku

Příloha 2: Dotazníky vyplněné respondenty

Příloha 3: Inzerát s nabídkou pracovní pozice

Příloha 4: Plakát Den otevřených dveří

Příloha 5: Doslovný přepis rozhovoru

Příloha 6: Plakát

Příloha 1: Vzor dotazníku

Dotazník pro bakalářskou práci na téma

Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor.

Odpovídající odpověď zakroužkujte. V možnosti jiné, dopište hodící se odpověď

- 1) Pohlaví:
 - a) Mužské
 - b) Ženské
- 2) Studuji:
 - a) 1.ročník
 - b) 2.ročník
 - c) 3.ročník
- 3) Můj učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice / rodiče, nebo prarodiče pracují v zemědělství/
 - a) Ano
 - b) Ne
- 4) Můj učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje:
 - a) Ano
 - b) Ne
- 5) Můj učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství:
 - a) Ano
 - b) Ne
- 6) Více mě zajímá výroba:
 - a) Rostlinná
 - b) Živočišná
 - c) Obě stejně
- 7) Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.
 - a) Ano
 - b) Ne
- 8) Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano dopište jakých.
 - a) Ano
 - b) Ne
- 9) Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství?
 - a) Ano
 - b) Ne
- 10) Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?
 - a) Ano
 - b) Ne

Příloha 2: Dotazníky vyplněné respondenty

Dotazník č. 1:

Dotazník pro bakalářskou práci na téma

Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor.

Odpovídající odpověď zakroužkujte. V možnosti jiné, dopište hodící se odpověď

- 1) Pohlaví:
 - a) Mužské
 - b) Ženské
- 2) Studuji:
 - a) 1.ročník
 - b) 2.ročník
 - c) 3.ročník
- 3) Můj učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice / rodiče, nebo prarodiče pracují v zemědělství/:
 - a) Ano
 - b) Ne
- 4) Můj učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje:
 - a) Ano
 - b) Ne
- 5) Můj učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství:
 - a) Ano
 - b) Ne
- 6) Více mě zajímá výroba:
 - a) Rostlinná
 - b) Živočišná
 - c) Obě stejně
- 7) Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.
 - a) Ano
 - b) Ne
- 8) Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano dopište jakých. *kočka, pes, králík*
 - a) Ano
 - b) Ne
- 9) Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství?
 - a) Ano
 - b) Ne
- 10) Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?
 - a) Ano
 - b) Ne

Dotazník č.2:

Dotazník pro bakalářskou práci na téma

Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor.

Odpovídající odpověď zakroužkujte. V možnosti jiné, dopište hodící se odpověď

- 1) Pohlaví:
 a) Mužské
 b) Ženské
- 2) Studuji:
 a) 1.ročník
 b) 2.ročník
 c) 3.ročník
- 3) Můj učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice / rodiče, nebo prarodiče pracují v zemědělství/
 a) Ano
 b) Ne
- 4) Můj učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje:
 a) Ano
 b) Ne
- 5) Můj učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství:
 a) Ano
 b) Ne
- 6) Více mě zajímá výroba:
 a) Rostlinná
 b) Živočišná
 c) Obě stejně
- 7) Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.
 a) Ano **RYBAŘENÍ**
 b) Ne
- 8) Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano dopište jakých.
 a) Ano
 b) Ne
- 9) Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství?
 a) Ano
 b) Ne
- 10) Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?
 a) Ano
 b) Ne

Dotazník č.3:

Dotazník pro bakalářskou práci na téma

Historický kontext vzdělávání na vybrané odborné škole a tradice oboru pro popularizaci a posílení zájmu žáků o studijní obor.

Odpovídající odpověď zakroužkujte. V možnosti jiné, dopište hodící se odpověď

- 1) Pohlaví:
 a) Mužské
b) Ženské
- 2) Studuji:
a) 1.ročník
b) 2.ročník
 c) 3.ročník
- 3) Můj učební obor jsem si vybral na základě rodinné tradice / rodiče, nebo prarodiče pracují v zemědělství/
a) Ano
 b) Ne
- 4) Můj učební obor mi doporučil kamarád, který tento obor již studuje:
a) Ano
 b) Ne
- 5) Můj učební obor jsem si vybral sám, protože mě zajímá práce v zemědělství:
 a) Ano
b) Ne
- 6) Více mě zajímá výroba:
 a) Rostlinná
b) Živočišná
c) Obě stejně
- 7) Ve svém volném čase se věnuji koníčkům spojeným se zemědělstvím. Např. myslivost, rybaření, včelaření.
 a) Ano
b) Ne
- 8) Máte nějakou osobní zkušenost s chovem domácích hospodářských zvířat? Pokud ano dopište jakých.
 a) Ano **CHOV KRÁLÍKŮ**
b) Ne
- 9) Chcete se dále vzdělávat v oboru zemědělství?
 a) Ano
b) Ne
- 10) Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?
 a) Ano
b) Ne

Příloha 3: Inzerát s nabídkou pracovní pozice

Inzerát č.1

OŠETŘOVATEL/KA FIRMA ZEMSPOL DEŠNÁ S.R.O. PŘIJME PRO FARMU CHOVU PRASAT V DEŠNÉ U DAČIC OŠETŘOVATELE/OŠETŘOVATELKU NA PLNÝ PRACOVNÍ ÚVAZEK Místo výkonu práce: • farma Dešná u Dačic Požadujeme: • zodpovědnost, spolehlivost a časovou flexibilitu• samostatnost• zkušenost na obdobné pozici a praxe v oboru výhodou Nabízíme: • odpovídající platové ohodnocení• podnikové benefity• zázemí stabilní firmy• zaměstnání na plný úvazek Nástup dle dohody. Bližší informace: tel.: 602 548 894 p. Veselý e-mail: vesely@rheaholding.cz	ZEMSPOL DEŠNÁ RHEA HOLDING

Inzerát č.2

OŠETŘOVATEL/KA SKOTU - STÁJNÍK/CE ZEMĚDĚLSKÁ SPOLEČNOST STARÉ HOBZÍ S.R.O. PŘIJME PRO FARMU CHOVU SKOTU VE VNOROVICÍCH OŠETŘOVATELE/OŠETŘOVATELKU - STÁJNÍKA/STÁJNICI NA PLNÝ PRACOVNÍ ÚVAZEK Místo výkonu práce: • farma Vnorovice Požadujeme: • zodpovědnost, spolehlivost a časovou flexibilitu• samostatnost• zkušenost na obdobné pozici a praxe v oboru výhodou• řidičský průkaz skupiny T Nabízíme: • odpovídající platové ohodnocení• podnikové benefity• zázemí stabilní firmy• zaměstnání na plný úvazek Nástup dle dohody. Bližší informace: tel.: 725 113 407 p. Dunková e-mail: dunkova@rheaholding.cz	ZEMĚDĚLSKÁ SPOLEČNOST STARÉ HOBZÍ RHEA HOLDING

Příloha 4: Plakát Den otevřených dveří

Plakát Den otevřených dveří

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ S JIŽ TRADIČNÍMI VÝSTAVAMI

Střední odborné učiliště
ZEMĚDĚLSKÉ A SLUŽEB
Dačice

20. října 2023 8.00 - 16.00
nám. Republiky 86/V. a Jemnická 58

ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA
MINI AUTOSALÓN
výrobky žáků
+ elektromobilita
+ elektro-program **STIHL®**

ARSERVIS

Jihočeský kraj

ZDARMA VŮZ NA CELÝ VÍKEND dle výběru
VYPLŇTE na akci kontaktní kartičku prodejce
ODPOVĚZTE na jednoduchou otázku
ODEVZDEJTE vyplněnou kartičku
VYHRAJTE Ze správných odpovědí bude v cca 16.00 vylosován výherce.*
*Případně nepřítomný výherce bude kontaktován na základě informací z kontaktní kartičky.

ŠKODA
HYUNDAI

DOBŘÉ ŘEMESLO **OCENÍ KAŽDÝ**

Příloha 5: Doslovný přepis rozhovoru

Respondentka A

1. *Co vás vedlo k volbě vašeho oboru?*

Už od dětství jsme na zahradě chovali slepice a králíky. Já jsem si v 10 letech pořídila svoje první morčata, která se mi tenkrát přemnožila, ale péče o ně mě bavila. Později, protože maminka pracuje u koní jsem začala jezdit na koni a všechno to okolo mě moc bavilo. No a známky na základce, taky jsem propadla. Školu znám, je blízko, můžu každý den dojíždět domů. Lehce se dá najít práce. Ve škole na nástěnce jsou pořád nějaké inzeráty, kde hledají lidi do práce, třeba v kravíně nebo prasečáku.

2. *Pracuje někdo z rodiny v zemědělství?*

Ano, v zemědělství pracoval můj otec, který už nežije, maminka, děda s babičkou ze strany mojí mamky.

3. *Kdo nebo co vás nasměrovalo ke studiu právě na SOUZaS Dačice?*

Byla to právě maminka, která kolem roku dva tisíce studovala obor Farmářka. Přední to byla právě i babička, která dálkově studovala na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let obor chovatel hospodářských zvířat. Děda se tam vyučil jako traktorista. Taky se tam seznámili a pak se vzali. Babička celý život pracovala v kravíně, a já jsem za ní chodila a moc mě bavila práce u telátek. A děda jezdil s traktorem, ten musel i udržovat v dobrém stavu.

4. *Doporučila byste tuto školu kamarádovi?*

Doporučila už jsem ji jedné kamarádce. Už jsem tu školu doporučila, protože škola se nám snaží dát dobrou praxi, ale i to co se učíme, ta teorie ve škole se mi zdá dobrá, dozvěděla jsem se spoustu pro mě důležitých informací, se kterými můžu pracovat právě tady na farmě. Jezdíme na různé exkurze a výstavy. Škola taky pořádá různé soutěže. Můžeme si zde udělat i řidičák na traktor. Líbí se mi i každoroční den otevřených dveří.

5. *Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?*

Určitě ano, ta práce i když je časově velmi náročná tak mě moc baví, a to nejen práce se zvířaty, ale i pěstování různých zemědělských plodin na zahrádce tady na farmě a vlastně člověk který má zahrádku nemusí kupovat spoustu jídla, protože si je vypěstuje. Třeba od slepic máme vajíčka, spoustu zeleniny ze zahrady. Vařili jsme i marmelády, a to mě baví, protože tady mají i dvě kravičky, dělají domácí sýr, a to je práce, která mě baví, a které bych se chtěla v budoucnosti věnovat. Jsou i různé kurzy o výrobě sýrů. Ten bych si chtěla udělat. Někdy v budoucnu bych chtěla dům na vesnici a vyrábět svoje regionální potraviny.

Respondentka B

1. *Co vás vedlo k volbě vašeho oboru?*

Už od dětství jsme měli doma spoustu zvířat, protože bydlíme na vesnici a mě ta práce s nimi vždycky bavila. Tajně jsem pašovala malé králíky do postele. Myslím, že tady to začalo. Taky si hned po vyučení najdu lehce práci.

2. *Pracuje někdo z rodiny v zemědělství?*

Ano, jak vám již říkala sestra, babička s dědou a mamka pracují v zemědělství. Právě i to, že babička pracovala v kravíně a my jsme za ní chodili, tak jsem viděla i to, jak se telí kráva. Jako malý holce mi přišlo jako zázrak to, jak se může to zvíře dostat na svět, děda jezdil s traktorem a v létě s kombajnem, tak nás někdy svezl Ale tyhle stroje to není nic pro mě, mě baví ta práce s těma zvířatama

3. *Kdo nebo co vás nasměrovalo ke studiu právě na SOUZaS Dačice?*

No se mnou to bylo úplně stejný jako se sestrou. Babička tam studovala dálkově a potom tam šla i mamka a ta škola je tady hodně blízko Máme ji dobře v dosahu autobusu a je to taková stará známá škola. Chodilo tam i několik mých kamarádů, a to se mi na tom líbilo, že tam byli spokojení a že ta práce je bavila. Já jsem udělala takovou chybu, jsem si myslela, že i když se špatně učím, tak

udělat přijímačky na střední školu nebude nic těžkého. Do Třebíče na střední veterinární školu jsem se bohužel nedostala, tak jsem šla do Dačic na učňák. Vůbec toho nelituju, na škole se mi moc líbí.

4. *Doporučila byste tuto školu kamarádovi?*

Stejně tak jako moje kamarádka doporučila tuhle školu mně. Škola mě baví. Je opravená, ve třídách máme spoustu nových věcí. Jsou tam na nás hodný, vychází nám vstříc, dovolili mně a sestře povinnou praxi co máme tady na farmě, kde pracuje maminka a tady se mi moc líbí.

5. *Hodláte po ukončení studia pracovat v zemědělství?*

Určitě, mě baví to, jak se tady na farmě zabývají tou agroturistikou. Mají tady čtyři koně a pronajímají tři pokoje a spoustu lidí sem jezdí od jara do podzimu na pobyty. Kdy se právě třeba učí jezdit na koni nebo se taky učí vyrábět sýry, protože tady máme dvě kravičky. Teď se budou kupovat ještě kozy Takže se budou dělat i kozí sýry. Práce je každý den jiná, je tedy časově náročná, ale zatím mě to baví a zvládám to. Uvažuji i o tom že po skončení třetího bych si dodělala maturitu a třeba někdy nějaký vyšší vzdělání v zemědělství. Teď vím, to není jen tak a musím se učit.

Děkuji za rozhovor

Příloha 6: Plakát

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ ZEMĚDĚLSKÉ A SLUŽEB DAČICE

ŽÁCI ŽÁKŮM

Přijď se **25.9 2024 od 14:30** podívat co už umíme

Rádi ti to předvedeme

Pro více info si načti QR kód

Odpovíme na tvé všetečné otázky

